

29.11.2019

**Сучасні європейські
технології навчання
української літератури**

Леса Гапон, PhD, методист

ПЛАН

- 1. Культурні витоки мистецтва розповіді**
- 2. Використання сторітелінгу в сучасну епоху**
- 3. Сторітелінг як сучасна технологія вивчення української літератури: мета, завдання і функції**
- 4. Форми сторітелінгу та прийоми їх використання у курсі української літератури**

1. Кыргызтин башкы
мектебинин разналыгы

ДАВНІ МАЙСТРИ СЛОВА

- **ает** (у перекладі з грецької: співаю) – виконавець епічних пісень (Давня Греція)
- **рапсод** (від грецьких слів «співаю» і «зшиваю») – складач пісень на основі міфів (Давня Греція)
- **жонглер** (Франція)
- **шпільман** (Німеччина)
- **менестрель** (Англія)
- **акин** (Середня Азія)
- **кобзар** (Україна)
- **Аристотель «Поетика»**
- **Аристотель «Риторика»**

РИТОРИЧНИЙ КАНОН

- ✓ **інвенція** (лат. *inventio*) – пошук контенту (*invenire quid dicere* – «винайти, що сказати»)
- ✓ **диспозиція** (лат. *dispositio*) – розташування частин (*inventa disponere* – «розташувати винайдене»)
- ✓ **елокуція** (лат. *elocutio*) – словесне оформлення думки, власне красномовство (*ornare verbis* – «прикрасити словами»)
- ✓ **запам'ятовування** (лат. *memorio*) – вивчення промови напам'ять
- ✓ **проголошення** (лат. *actio hypocrisis*) – акторське виконання промови

2. Використання сторітелінгу в сучасну епоху

СТОРИТЕЛІНГ

Сторітелінг (story – історія; telling – розповідати)

- це ефективний метод донесення інформації до аудиторії шляхом розповідання смішних, зворушливих або повчальних історій з реальними або вигаданими персонажами. Він поєднує в собі психологічні, управлінські та інші аспекти і дозволяє не лише ефективно донести інформацію до аудиторії, а й мотивувати її на певні вчинки і отримати максимально високі результати.

СТОРИТЕЛІНГ VS СУЧАСНІСТЬ

Девід Армстронг

- голова кампанії «Armstrong International»

Сфери застосування

- політика, бізнес, ЗМІ, реклама, педагогіка

Сторітелінг у педагогіці

- Egan K. Teaching as storytelling
- Rossiter M. Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning

КЛАСИФІКАЦІЇ СТОРІТЕЛІНГУ (ЗА Ю.МАКОВЕЦЬКОЮ-ГУДЗЬ)

- усний, писемний
- гаджетний, негаджетний
- комерційний , некомерційний

Різновиди некомерційного сторітелінгу

- сімейний сторітелінг
- дружній сторітелінг
- учительський сторітелінг
- культурний сторітелінг
- соціальний сторітелінг
- особистий сторітелінг (щоденник)

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ СТОРІТЕЛІНГУ

(ЗА Ю.МАКОВЕЦЬКОЮ-ГУДЗЬ)

Персонаж

- в історії має бути якомога ближчим до аудиторії, адже інакше слухачі не будуть співпереживати йому, не зможуть «приміряти» образ цього персонажа на себе. А це якраз одне з основних завдань сторітелінгу — зробити слухача безпосереднім учасником історії.

Інтрига

- в історії дозволяє утримати увагу аудиторії, вона змушує послухати всю історію, з нетерпінням чекаючи, чим все скінчиться. Втім, занадто затягнутою інтрига бути не повинна, інакше уваги аудиторії не вистачить, щоб дослухати історію до кінця.

Сюжет

- в історії потрібен обов'язково. Він зазвичай буває класичним, тобто побудованим у вигляді «ланцюжка» з зав'язки, розвитку, кульмінації і розв'язки.

3. Старітерінг як сучасна технологія
вивчення літератури:
мета, завдання і функції

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ

Сторітелінг як освітня технологія спрямована на те, щоб навчити учнів творчо сприймати текст виокремлювати в ньому головне, запам'ятовувати, думати виявляти власну позицію в ході розповіді, пов'язаною із літературним твором і його проекцією на життя

*Як поєднати
читання і розповідання?
Наскільки розповідання може бути
корисним і для читання?*

СТОРИТЕЛІНГ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ

Мета

- робота з художньою інформацією, літературним тестом
- формування умінь і навичок комунікації, творчого самовираження учнів засобами розповідання

Функції

- мотиваційна
- об'єднувальна
- інструмент впливу
- утилітарна (прагматична)

ЗАВДАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ (ЗА О.НІКОЛЕНКО)

- **Відбір контенту для розповідання в процесі уважного і творчого читання**
- **Фокусування на ключових моментах: події, образи, деталі, ідеї тощо**
- **Структурування матеріалу, вміння поділити його на частини, вміння виділити головне і розуміння, як працювати з головною та другорядною інформацією**
- **Виявлення власного ставлення через аргументацію, позицію, оцінку, судження**

ЗАВДАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ ЯК ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ (ЗА О.НІКОЛЕНКО)

- Пошук адекватних словесних засобів для відтворення художньої інформації
- Виявлення творчих здібностей у процесі розповідання
- Позитивний вплив на аудиторію
- Створення комфортної атмосфери, контакт, взаємодія, партнерські відносини із слухачами
- Оволодіння різними формами ведення полілогу та діалогу: діалогу із літературним твором, із письменником, із культурним контекстом; діалогу й полілогу між учнями у вчителем
- Прогнозування – продовження сторітелінгу, продовження діалогу з художнім текстом у просторі культури, життя, власного досвіду

4. *Форми старінтингу
та методичні прийоми його
реалізації*

ФОРМА «Я – УВАЖНИЙ І ТВОРЧИЙ ЧИТАЧ»

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Ця форма спрямована на формування вміння працювати із літературним контентом, а саме:

- бачити і сприймати ключові моменти: епізоди, образи, деталі**
- фокусувати увагу на головному**
- відбирати необхідний для розповіді матеріал**
- запам'ятовувати і відтворювати текст**

ФОРМА «Я – УВАЖНИЙ І ТВОРЧИЙ ЧИТАЧ»

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Методичні прийоми

- Розповідь на задану тему або проблему
- Пошук ключових епізодів, їх повторення, пояснення, коментування
- Коментований переказ тексту або його частини із додаванням власної інформації
- Розповідь за поданими ключовими словами
- Встановлення відповідностей на підставі прочитаного тексту і розповідь про них
- Відтворення фабульної і сюжетної послідовностей
- Реконструкція подій
- Розповідь за планом(простим, складним, цитатним)

ФОРМА «Я – УВАЖНИЙ І ТВОРЧИЙ ЧИТАЧ»

Приклади

- Розкажіть, що зробило родину Сірків самодостатніми?(«Тигролови»)
- Використовуючи ключові слова розкажіть життєву драму Мотрі («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)
- Установіть відповідність між суспільними вадами і героями, які їх утілюють. Намалюйте схему і поясніть, чому саме ці вади потрапили в поле зору письменника
- Створіть розповідь на тему «Шлях до мети»
- Проаналізуйте заголовки глав чи розділів роману і відтворіть фабульний ланцюжок і сюжетний ланцюжок. Потім можна порівняти ці два ланцюжки.
- Спробуйте уявити, що трапилось з героєм в якийсь момент, який автор не описує, і створіть реконструкцію подій

ФОРМА «ІНДИВІДУАЛЬНА АВТОРСЬКА ВІЗІЯ»

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Методичні прийоми

- розповідь за малюнками, комікси, сценарій фільму чи мультфільму, режисерське бачення, реклама, хендмейд

Приклади

- Створіть обкладинку вашої улюбленої книжки і цікаво розкажіть про неї
- Створіть своїми руками або намалюйте будинок Кайдашів. Розкажіть, як живуть у цьому будиночку герої. Які між ними стосунки, чим вони там займаються? Які події там трапилися?
- Намалюйте комікс до «Слова...» Розкажіть історію про героїв
- Підберіть епізоди, які ви будете екранізувати і прокоментуйте, як ви хочете їх втілити
- Уявіть, що ви режисер фільму «Тигролови». Дайте поради артистам, які виконуватимуть ролі...У що будуть одягнені, де будете знімати сцени...?Які емоції треба буде передати артистам?

ФОРМА «КОЛЕКТИВНИЙ СТОРІТЕЛІНГ»

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Передбачає

- колективну взаємодію, роботу в команді, лідерство, партнерство, взаємодію, діалог, полілог, участь у ланцюжковій історії тощо

Приклади

- Фабульний ланцюжок: по черзі розкажіть, що трапилось із героєм чи героїнею
- Учні поділяються на команди: низовики, містяни, селяни, старшина. Кожна команда складає свою версію подій Ніжинської ради
- Робота в групах чи в парах: відтворить діалог між героями за прочитаним твором
- Одні учасники ставлять запитання героям в межах певної теми

РОБОТА З АУДИТОРІЄЮ

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

- Відтворіть монолог героя, звернений до аудиторії (наприклад, Мойсея чи князя Ігоря)
- Які запитання присутні поставили б до героя?
- Чи хотів би хтось виступити в ролі його адвоката?

ІГРОВІ ФОРМИ (ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Методичні прийоми

- Зміна наративної позиції
- Рольове розповідання
- Інсценізація
- Різні форми театру

Наратив – це манера ведення розповіді, викладу фактів і подій в авторському творі

ІГРОВІ ФОРМИ

Приклади

Зміна наративної позиції

- Розкажіть історію Чіпки Варениченка від імені:
а) Грицька Чупруненка, б) Мотрі, в) Галі, г) Христі

Інсценізація

- Підготуйте інсценізацію улюбленої казки

Театр

- Розробіть п'єсу для лялькового театру
- Зробіть ескізи витинанок до казки і розповісти за ними історію

ФОРМА «РОЗПОВІДЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ» (ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Прийоми

- Розповідь у чаті
- Підготовка презентації з доповіддю
- Створення буктрейлера
- Підготовка поста для соцмереж
- Розповідь у формі емейлу

Приклади

- Напишіть емейл сучасному письменникові, які мають свій сайт
- Підготуйте буктрейлер улюбленого твору
- Розкажіть у чаті про враження від прочитаної книги

ФОРМА «Я У ТЕКСТІ І Я ПОЗА ТЕКСТОМ» (ЗА О.НІКОЛЕНКО)

- Технологія «Факфікшн»

Прийоми

- Уявна зустріч із літературним героєм
- Продовження або створення нового фіналу твору
- Пригоди сучасних читачів усередині художнього твору
- Вміщення героїв художнього твору в іншу ситуацію

*Художній текст передбачає
діалог із читачем, а також
продовження тексту в часі та
в просторі*

ФОРМА «РОЗПОВІДЬ У КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА»

(ЗА О.НІКОЛЕНКО)

Прийоми

- Добирати музику, репродукції, світлини до своєї розповіді
- Використовувати карту для літературної мандрівки

Приклади

- Розкажіть, які думки й почуття у вас викликав прочитаний вірш
- Доберіть музику до вірша, до тих емоцій, які ви пережили
- Підготуйте розповідь про імпресіонізм, використавши музику та репродукції полотен
- Розкажіть про подорож Енея, Шрама, Многогрішного, використавши світлини, які відтворюють епоху, в якій жили герої

ДЖЕРЕЛА

1. **Аналіз методу навчання StoryTelling URL:**
<http://bibliofond.ru/view.aspx?id=788263#1>
2. **Сторітеллінг як ефективний варіант неформального навчання URL:** <http://ar25.org/article/storitelling-yakefektyvnyy-variant-neformalnogo-navchannya.html>
3. **Гущина Н. Сторітеллінг як ефективний варіант неформального навчання. URL:** <http://timso.koippo.kr.ua/fedirko/storitellinh-yak-efektyvnyj-variant-neformalnoho-navchannya/>
4. **Маковецька-Гудзь Ю.А. Storytelling в педагогічній практиці: розвиток комунікативного потенціалу. URL:**
<http://kumlk.kpi.ua/sites/default/files/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf>
5. **Ніколенко О. Використання технології Storytelling у вивченні зарубіжної літератури. URL:**
https://www.youtube.com/watch?v=2_uXvCS-rS0